

Regionálne Trampské Združenie - Pezinok

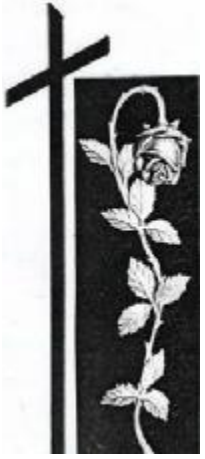
Malokarpatský občasník

ročník 8

3/2016

Údolím sa nesie trampská pieseň - Trampský festival - Blatina 2016

Spomienka na kamaráta Donalda z TO. Siví vlci.

Neodišiel nám kamarát z osady, ani nás neopustil, len nás predbehol do cieľa, ktorému hovoríme večný vander. Keď sme boli na vandri blízko cieľa, tak Donald mal vo zvyku všetkých predbehnúť, aby bol na mieste prvý. Kamarát môj zlatý, zasa si nás nečakane prekvapil a predbehol, veď ešte pred pár mesiacmi sme sa o takomto predbiehaní bavili a si mi povedal, že takto sa môžeme nechať predbiehať.

Mali sme ešte hodne plánov do budúcnosti. Ako keby to bolo dnes okolo roku 1969-70 sme si založili osadu Schugar boys (Cukroví chlapi), po asi dvoch rokoch sme sa premenovali na TO. Siví vlci. Táto naša osada držala pokope od roku 1971 v zostave Donald, Šmrxo, Šmajdo a Čimo až do 4.8.2016, keď si sa rozhodol ísť na večný vander zatiaľ sám. Vždy si nás predbehol, ale počkal, že príde a takto si to spravil aj teraz. Mladá osada Sivých vlkov pochodila celé Karpaty a hlavne okolie hradu Červený kameň. Na veľké vandre sme spolu chodili do Slovenského raja. Na Červenom kameni si spoznal aj Sáru, matku vášho 43-ročného syna Juraja. Osud a čas Vás dlho nechal na seba čakať až 5.9.2015 ste sa zosobášili. Veľmi sme Vám držali palce, aby ste boli spolu dlho šťastní a aby ste spolu pochodili mnoho známych i neznámych chodníkov v krásnej prírode. Matka príroda to zariadila po svojom. Nešťastie a choroby nechodia po horách, ale po ľuďoch. Naši rodičia vravievali, človek mieni a pán boh mení, čo je veľká pravda. Kamarát Guláš nemá komu povedať: „Donalde zleste s teho lustru" Jojo. Verím, že na tom novom fleku, kde nás čakáš a keď sa stretne zalomíme palec a preberieme náš pozemský krásny, ale krátky život.

Touto cestou by som sa chcel všetkým kamarátkam, kamarátom a známym poďakovať, že v takom hojnom počte odprevadili nášho kamaráta Donalda na nebeský vander. Ďakujem muzikantom Piťkovi, Čiernej vdove, Afrovi a Vilkovi za zahraniť niekoľkých piesní na cintoríne. Ďakujem za to, že si na chvíľu prišli posedieť ku mne a pospomínať na nášho spoločného kamaráta, trampa, milovníka prírody a člena TO. Siví vlci Donalda.

Ahoj šerif TO. Siví vlci Šmrxo.

45. výročie založenia TO Čierny orol

sa konalo pri horárni Horňany na neďalekej lúke osadného fleku pod ich zrubom nad Solčanmi. Počasie, bolo príjemné, trochu tomu pomohol aj studený front, ktorý sa práve presúval cez Slovensko. Niektorí kamaráti prichádzali už v piatok večer no väčšina v sobotu. Mnohí stihli ešte aj rôzne veselé súťaže, ktoré organizátori na toto potlachové stretnutie pripravili. Za účasti 150 účastníkov, ktorí sa prišli pozrieť a pozdraviť kamarátov tejto osady.

Súťaže prebiehali vo veselej atmosfére, hlavne detská rivalita sa dostala do veľkej bojovnosti. Ako to už na potlachoch býva

organizátori sa postarali o čo to proti smädu a tiež hladu. Melódie piesní spríjemňovali toto stretnutie od piatku do nedele. V sobotu ešte pred zapálením ohňa sa tvorili hudobné skupinky vzdialenejšie od seba čo dalo možnosť si nerušene vypočuť a zaspievať, kto s kým chcel.

Po západe slnka za vrcholky stromov vyzval šerif kamarátov na zapálenie ohňov „Pravdy, Krásy, Sily a Lásky“ a oheň na počesť výročia založenia osady so spomienkou na kamaráta Tobyho, ktorý krátko po 40. výročnom ohni odišiel na veľký vander ako aj kamarátov, ktorí sú už na

večnom vandri a pre všetkých prítomných.

Tobyho si pripomenuli ešte krásnou zbierkou fotografií a jeho výtvarnou tvorbou spracovanou knižne pre príležitosť priateho výročia jeho odchodu na posledný vander.

Tým najlepším čo v súťažiach

uspeli šerif rozdelil ceny za denné súťaže. Voľná zábava pokračovala do skorých ranných hodín. Podaktorí odišli do stanov a vychutnávali si ladné tóny melódií šíriace sa v šume lesa, iní domáci sa vydali domov. S trochou nostalgie, ale aj veselosti, sme vykročili aj my na návrat do nočnej krajiny, so spomienkou na osadu, ktorá sa tešila spolu s nami.

Lewis, Karfo.

História a vznik trampských osád a trampských samotárov na Hornej Nitre.

pokračovanie kapitoly „Tramping z iného kúta“ tentokrát to bude o trampských osadách Partizánske a okolie.

Partizánske – mesto.

„A zahryzol sa čakán svojím silným a ostrým zubom do vysilenej pôdy, aby pripravil základy novému životu, ktorý dá prácu tisícom, aby pripravil základy budúcemu mestu“. Toto sú slová, ktoré v Mestskej kronike opisujú prvý krok na ceste k vybudovaniu Baťovian – terajšieho mesta Partizánske. V roku 1938 vzniká najmladšie Slovenské mesto Baťovany na zelenej lúke katastra obce Šimonovany. Názov mesta je totožný s menom zakladateľa tunajšej fabriky Baťa. Pomenovanie Baťovany nieslo mesto až do februára 1948. Po komunistickom prevrate vo februári 1948 mesto premenovali na Partizánske. Názov Partizánske dostalo mesto vďaka mohutnému zapojeniu občanov Baťovian do boja proti fašizmu v SNP. Duch batizmu a všetko spojené s Baťom, tak typické pre mesto, bolo za socializmu tabuizované ba až

zakázané. Mesto z jednej strany obklopené Tríbečským pohorím, pod ktorým je sútok riek Nitry a Nitrice. Z druhej strany zasahujú Strážovské vrchy. Svojou polohou medzi Topoľčanmi a Prievidzou je mesto vstupnou bránou

Hornej Nitry. Rozvojom fabriky sa postupne rozrastá aj mesto. Príchodom za prácou si tu domov nájdu ľudia nielen z okolia ale z celého Československa. Tým pádom sú začiatky budovania mesta poznamenané veľkou rôznorodosťou ľudí. Nie nadarmo sa mestu hovorilo aj „Mesto mladých“.

História trampingu v Partizánskom alebo ako si trampí familiárne hovorili v Baťovke, začína robiť svoje prvé kroky v druhej polovici 60. rokov minulého storočia. Na rozdiel od českých alebo kamarátov z okolia Bratislavy, kde už v tejto dobe vyrastala druhá či tretia generácia, ktorá pokračovala v tradíciách a vyšliapaných chodníčkoch starých bardov u nás, bol tu tramping na samom počiatku. Nesmelé začiatky ovplyvnené rôznymi indiánkami a filmami z divokého západu formuje prvých priekopníkov. Keďže patríam vekovo medzi mladších, musel som si pozisťovať od starších ich úplné začiatky. V roku 1966 začína ešte ako samotár jazdiť na vandre kamarát „Athos“ - Jozef Janoška do Prievidze, kde už tramping zapúšťal korene. Z partie okolo Athosa neskoršie vzniká v roku 1968 prvá osada TO. Netopier. Tento rok môžeme pokladať za oficiálny začiatok trampingu v Baťovke. Poloha Partizánskeho obklopeného náručím Tribečského pohoria, blízkosť Vtáčnika a Strážovských vrchov ako aj veľmi silné prepojenie s Prievidzou a Handlovou, dávalo predpoklad rozšírenia trampského hnutia. Tak sa aj presne stalo. Po začiatkoch z konca 60. rokov prišiel obrovský nárast, doslova zlatá horúčka celej dekády v 70. rokoch minulého storočia. Bol to únik od totalitnej reality k pomyselnej slobode, alebo vysnívanej romantike z čias divokého západu, indiánov a osamelých traperov? Nové osady ako aj samotári vznikajú ako na bežiacom páse. Doslova každý činžiak či štvrť - to osada. Pokúsil som sa aspoň tak, ako som sa dozvedel z počutia, spísať osady pôsobiace v Baťovke a okolí. Niektoré mi zaslali aj svoju históriu i s fotkami, ale o tom neskôr. Trampská osada Netopier, Korytnačky, Malpy, B.T.O. Zubor – Bobor, Woodey, Osaka, Škorpion, Doney gal, Mamut, Sioux, Bloody fox, Modrý zvon, Kondor, Orli, Bocian, Orleáns, Grizli, Slovania, Muflón, Oklahoma, El Paso, Bizón, Slniečna osada. S.T.S.-ky Wigwam, Fire lady, Ranná rosa.

Za všetkých samotárov, a bolo ich tu iste mnoho - nech mi prepáčia, spomeniem Sláva Dornika TS. Cukor, ktorý tu zanechal hlbokú stopu. Organizoval už legendárne jarné ohne hlavne s mladšími osadami, ktorým bol akýmsi nestorom, angažoval sa v ochranárskom, hnutí, bohužiaľ v r. 2014 odišiel na svoj posledný vander. Nesmiem zabudnúť na kamarátov z TS. Závľanci, Závľacie-Hradište, TO. Kanoé – Vestenice. Svojimi začiatkami a pôsobením patria k užšiemu okoliu Baťovky a sú nesmierne aktívni i v súčasnej dobe. To, že v okolí sú samé hory, dalo predpoklad vzniku hlavne nevodáckym osadám. Osobne si nepamätám, že by tu vôbec nejaká vodácka osada vznikla, tým pádom si nachádzali rôzne plácky (fleky) v okolitých horách. Niektoré osady mali svoje fleky s tichým súhlasom horárov, alebo iných organizácií. Rôzne staré senníky prerobené na búdy „plievňa pod Žarnovom, Mamutí flek na stratenom potoku v Hornej Vsi, Gerádzke lúky v okolí chalupy „Osa“, Štepi, či chata Ondrej kam chodili hlavne mladšie osady. Bolo tu aj zopár divokých zrubov. No postupom času ako dobre vieme, trampí boli tŕňom v oku vtedajšej VB

(Verejnej bezpečnosti ako za totality volali políciu), či rôznych iniciatívnych súdruhov. Väčšina z týchto flekov bola vypálená, alebo zlikvidovaná. Neskôr si niektoré osady odkupujú staré chalupy, hlavne na lazoch, prerábajú ich a usádzajú sa na nich napr. Zubri-Bobri chalupa na bielom vrchu Horné Hámre. Napriek tomu veľká väčšina osád sú hlavne stanári. Oblúbeným miestom bola Uhrecká priehrada s dnes už neexistujúcim bufetom „Jeleň“. Veľmi často chodili, hlavne staršie osady, na tajch Hodrušské Jazero. Tu robili potluchy TO. Korytnačky. Postupom rokov si osady vytvárajú kamarátstva po celom Slovensku (Martin, Bratislava, Trnava), tiež aj na Morave a v Čechách. Mnohé tieto priateľstvá pretrvávajú až do súčasnosti dní. Čas je však neúprosný. Veľa kamarátov už nie je medzi nami. Mnohí sa odsťahovali blízko iní ďalej. Tak či onak, niektoré osady zanechali po sebe len krátku stopu a zanikli. Iné osady, už oslabené o kamarátov, si žijú svojim latentným životom. Sú tu však aj kamaráti a osady, pre ktorých je tramping životná filozofia, pre ktorých nie sú priateľstvo, úcta k ľuďom či láska k prírode len prázdne slová. Do dnešných dní žijú aktívny trampský život. Musím znovu spomenúť silný trojuholník Handlová – Prievidza - Partizánske, kde je aj v dnešnej dobe veľmi živé, a na slovenské pomery mohutné trampské hnutie.

Aby som nezabudol aj na alma mater baťovských trampov „Salaš“. Záhradná reštaurácia pod horou. Žiadny tramp, ktorý vyrástol v Baťovanoch neexistoval bez Salaša. Tu sme sa stretávali, dohadovali rôzne čundre, veľké vandre a tak isto sme sa z nich vracali späť rovno na Salaš. Neraz v nedeľu večer bolo na Salaši aj 40-50 kamarátov. Rozprávali sa zážitky z víkendu a hlavne sa veľa spievalo. Niekedy sa vyhrávalo pri troch či štyroch stoloch. Samozrejme, že častými hosťami boli aj kamaráti z Prievidze, Handlovej, Bošian, Topoľčian alebo blízkeho okolia. Tu uzrela svetlo sveta aj tradičná „kovbojská“, ktorú už 33 rokov usporadúvajú kamaráti z B.T.O. Zubor - Bobor. Vyrástla tu trampská, neskôr bluegrassová skupina Šidlo. Bola od začiatku úzko spojená s trampingom a hrali v nej aj mnohí trampí, dodnes kapelník Čuňo z S.T.S. Wigwam alebo kamarát Hrča ml. z Prievidze, a z minulosti aj mnoho ďalších muzikantov. To všetko však už odviaľ čas. Na „nový Salaš“, chodia kamaráti sporadicky a starý žije len v spomienkach či v legendárnych historkách starších kamarátov. *Duňo*

Partizánske a okolie – Osady a samotári

TO. MAMUT

Partia kamarátov zo základnej školy, niektorí od škôlky, „HROHO“ Marian Reis, „SPŠ“ Ľubo Spišiak, „DUŇO“ Samo Sipiczki, „ČEREVO“ Peter Bezák doplnená o dvoch starších „HUGO“ Anton Čapla,

„MÁŠA“ Michal Igaz, trávia voľné chvíle spolu hlavne v horách okolo Baťovky. Nesmelo chodia na Salaš, kde pozorujú, počúvajú a hlavne sa učia od starších. V 1976 prvýkrát ideme na náš veľký Vander do Hornej Vsi na starý senník - búdu, ktorá sa na

d'alsie 2 roky stane našim miestom. Tu sa pohrávame s myšlienkou založiť si vlastnú osadu. Tak sa aj stane v 1977. V 1978 prestupuje z TO. Doney gal, Rudo BOLERO Palo. V tom istom roku si nachádzame nové miesto „Mamutí flek“, senník na lúke pri stratenom potoku - Apatekárov kút. Tento flek sa s tichým súhlasom horára stáva až do

Zľava stojaci: Duňo, šerif Hroho, SPŠ, Maša
sediaci: Čerevo, Bolero.

vypálenia v r. 1985 naším osadným miestom. Na tomto fleku sa konali sleziny a potluchy nielen našej osady, ale aj osád, ktoré radi chodili k nám. Osada žije veľmi pestrým životom. Strieda víkendy na búde so slezinami či potlachmi hlavne u kamarátov v Prievidzi, Handlovej, Martine. Každoročne chodíme na veľké vandre po Slovensku a tiež na Moravu a do Čech. Spoznávame veľa nových či staronových kamarátov, ktorých sme nevideli viac ako štvrtstoročie. Osada je veľmi úzko spojená s TO. Sioux, s ktorou spolu robíme zelenú slezinu. Radi na

naš flek chodia aj kamaráti z TO. Orleáns a TO. Kondor, pomáhajú nám postupne prerobiť senník na celkom slušnú „búdu“. Tu prežijeme spolu s našimi kamarátmi veľa krásnych chvíľ. Trampskú letnú olympiádu, zimnú bobovú súťaž na starých igelitoch, čamprlu a rôzne iné aktivity. Po odchode na vojnu sa už do osady nevrátili šerif Hroho,

ktorý zostal v Příbrame, Máša zostal v Bratislave a neskôr odchádza pracovať do Švajčiarska. Hugo odchádza pracovať do Čiech a naspäť do Baťovky sa už nevracia. Čerevo po svadbe prestáva s osadou fungovať. Boléro si žije svoj vlastný život mimo osady. Pracovné a rodinné záležitosti nedovoľujú ani Duňovi chodiť tak často do osady. SPŠ ako jediný z osady funguje v tej dobe na plno. Od roku 1990 dovoľuje situácia viac chodiť do osady aj Duňovi. Stále viac sa zblížujeme a chodíme spolu s B.T.O.

Stojaci zľava: Miki, Užovka, Pacho, Vajco, Jehem, Čmelo, Nožík, -- V podrepe: Štrkáč, Duňo, Maša, Bolero, Judáš.--Sediaci: Ixo, Fúrik, Črevo, Joekie, SPŠ.

Zubor - Bobor, kde dostávame SPŠ a Duňo ponuku vstúpiť do ich osady. Tak sa aj stane v r. 2009 na potlachu pri príležitosti 35. výročia založenia osady. Týmto rokom osada TO. Mamut oficiálne zanikla po 32 rokoch trvania.

Duňo.

TO. NETOPIER Osadu zakladajú v roku 1968 „ATHOS“- Jozef Janoška. „CIRO“- Fero Ciriak, „GAMBOŠ“- Jozef Šimúnek,

„TETA“ Rudo Janovčík. Postupne prichádzali do sady „MIKY“ Milan Mikuláš, „BAĎOŠ“ Peter Hlavatý, „KAPO“ Palo Škuci, Walter Roter, „ŽABEC“ Magda Košová, „ČÍRO“ Palo Kováčik, „PIPA“ Helena Šimková. Približne

rok bol

v osade aj DAVY z Prievidze ten však odchádza, zakladá si vlastnú osadu. Osada nemá svoj osadný

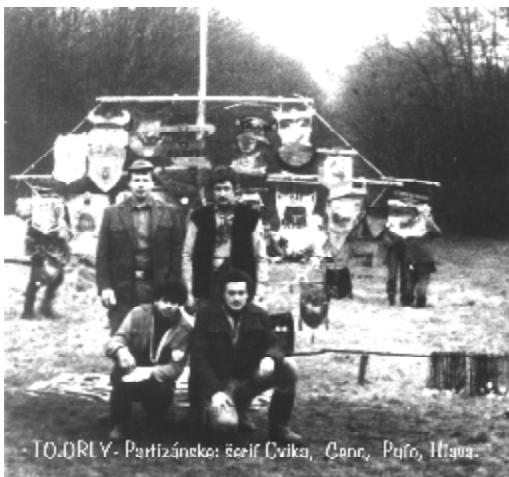
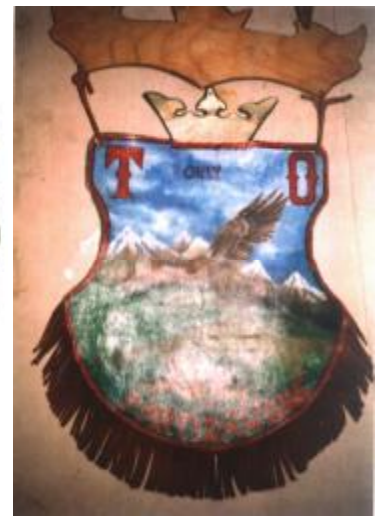
flek. Často však chodí do Čavoja na flek TO. Syndi. Veľmi dobré vzťahy udržuje s kamarátmi z Prievidze, Handlovej a Martina, čo sa podpísalo pod to, že robili spoločný potlach spolu s TO. Syndi z Prievidze a TO. Monkeyes z Handlovej. Osadu poznačili úmrtia a tiež aj to, že niektorí prestali s osadou chodiť. V súčasnej dobe zostali v osade šerif Athos, sporadicky Baďoš a Miky, ale aj mladý Athosov syn Drobec a Baďoš ml

Athos.

ORLY

Šiesti kamaráti Ilem, Synko, Pufo, Ovika, Geno a Hlava sa radi túlajú po horách. Oplyvnení krásou hôr, romantickým životom v nich ako aj staršími kamarátmi, ktorí už trampujú, v r. 1980 zakladajú osadu. Za svoj flek si osada vybrala Gerádzke lúky pri

chate

osa. Tu robia spolu TS. Cukrom povestné jarné ohne ale aj výročné potlaxy. Osada má mimo Baťovky dosť veľký záber kamarátov, ale hlavne z Prievidze, Handlovej, Hornej Poruby. Osada miluje túlanie po slovenských horách. Po čase z osady odchádzajú Ilem a Synko. Hlava sa odsťahoval a prestal s osadou chodiť. Zo zdravotných dôvodov odchádza aj Pufo, ale osada žije naďalej v zložení Ovika a Geno. *Ovika*

TO. WOODEY

Trampská osada Woodey vznikla 13.7. 1977.

Kamaráti zo sídliska, ktorí chceli trochu lesa – „OKO“ - Peter Lehotský, „IČO“ - Fero Sprušanský, „ABEL“ - Ján Zima, „TIPE“ - Tibor Zsido.

Po vzniku osady boli kamaráti vedení lesnými chodníkmi na chalupy a samotné výjazdy. Časom to boli vandre a túlačky spojené hlavne s osadami z Baťovky, Prievidze a Bratislavy. Osada často pomáhala kamarátom pri čistení lesa. Samostatné akcie na „Miler štále“ pri Hornej Vsi. Pred tým ešte s Cukrom

spravili Jarný oheň. Cukor bol taký guru osadám, čo s ním robili akcie alebo vandrovali. Ich základňou bola chalúpka za Brodzanmi. Tu zažili veľa srandy, najmä keď boli turnaje v „Čamprle“, čo postupne prešlo do vzniku Slnecnej osady, ktorá mala síce krátku životnosť, o to viac zážitkov s kamarátmi Zdenom, Jokom, Spady, Tibike, Profesor, Nika, Kočka aj chalani a baby od Bizonov. Určite si spomíname aj na časy zlé, ale iba keď spíme. Hlavne keď sme zažili vyhlásenie „prohibície“, to bolo. Proste boli to pekné časy. Dúfajme, že ešte nejaké spolu s kamarátmi prežijeme.

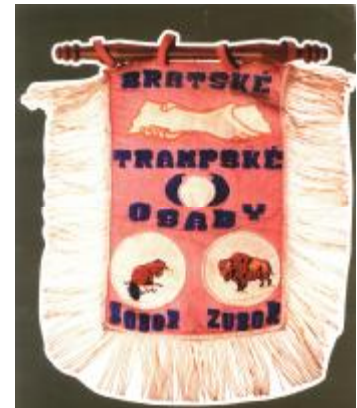
Tipe.

B.T.O. BOBOR – ZUBOR

V roku 1974 založili kamaráti Škrko, Korak, Gofi, Koník a Ičo tramskú osadu TO. Bobor. V tom istom roku 1974 zakladajú Golém, Láďo, Pudi, Jeffo tramskú osadu TO. Zubor. Prakticky od začiatku obidve osady chodia spolu. 1976 organizujú prvý spoločný potlach.

Chodia spolu na rôzne akcie a vandre, čo má za následok to, že v roku 1979 sa spojili do Bratských Tramských Osád (B.T.O. Bobor – Zubor). Do osady neskôršie v roku 1981 vstupujú noví osadníci Tetka a Lubánko. Veľmi radi chodia s nami aj TS. Bobe, TS. Bachor, Šoro. Osada od začiatku žije veľmi pestrým životom. Okrem rôznych slezín a potlachov doslova prechodí slovenské hory. Neskôršie kupujeme chalupu na Bielom vrchu v Horných Hámroch. Len na skok od nás na Majsniarovom Laze

majú chalupu TO. Buffalo z Prievidze, s ktorými dodnes udržiavame veľmi dobré vzťahy, spolu organizujeme výročné ohne, posledný v roku 2014 k 40. výročiu založenia osád. Osadu postupne opustili Golém a Koník, odsťahovali sa do Čiech. Jeffo prešiel do Martina k TO. Biely Potok. Gofi a Láďo z osady odišli. Osada je

poznávaná aj tragickými udalosťami a úmrtiami. V roku 1984 tragicky pri splavovaní Hrona zahynul TS. Bobe, v roku 1998 pri autonehode TS. Bachor. Po ťažkej chorobe v roku 2001 odišiel na svoj posledný vander Korak a v roku 2010 Ičo. Na potlachu v roku 2009 pri príležitosti 35. výročia založenia B.T.O. Bobor - Zubor prestupujú z TO. Mamut do osady SPŠ a Duňo. Na potlachu v roku 2014 je prijatý do osady Igor Igi Grolmus, Ičov brat. Na margo všetkých strát osada žije veľmi aktívne. Každoročne organizuje povestnú „kovbojskú zábavu“. Spolu s kamarátmi z Majsniarovho Lazu robia Stopu Jacka Londona v rámci trojstretnutí Morava – Slovensko. Množstvo vandrov a potlachov u kamarátov v Prievidzi, Handlovej, Martine, Trnave, Bratislave ale aj na Morave, hlavne v okolí Uherského Hradišťa. Dúfajme, že sa ešte mnoho rokov v plnej sile budeme stretávať s našimi kamarátmi.

Tetka

S.T.S WIGWAM

V roku 1983 sme po dlhšom chodení do prírody, stretávaní sa s trampami a chodení po potlachochoch a slezinách rozhodli a založili S.T.S Wigwam: „Čuňo“ - Robert Vácval, „Lubica“-Luba Sprušanská, „Kamo“ Kamil Jalšovský, „Banjo“ - Robert Ondruš. Často sme sa stretávali v miestnom pohostinstve SALAŠ, kde sa dohadovalo kam na vander cez víkend. Chodilo tam aj veľa miestnych trampov, s ktorými viedli nekonečné rozhovory o prírode a trampingu. Samozrejme nesmeli chýbať aj nástroje ako gitara, banjo, basa a z tých príjemných večerov pri piesňach vznikla aj kapelka Šidlo. Roky letia a dnes sa už stretneme len sporadicky. Na vandre aktívne chodí už len Čuňo.

Čuňo

História ŠIDLA

Traditional bluegrass band ŠIDLO sa zúčastnil a účinkoval na nespočetnom množstve slovenských a českých festivalov, prehliadok country, či bluegrassu - spomeňme aspoň niektoré ako sú napríklad: Strunobranie, Zaprášenými cestami, Stupavský širák, Porta (tam sa stali aj finalistami), Bluegrass fest Bratislava,

Bluegrass večer Horná Poruba, Muzikanský kemp Kosodrevina, Carter Stanley Memoriál Horní Sloupnice, Bohunice fest, ako aj iné.

Zúčastnili sa tiež na medzinárodných súťažiach ako je aj prehliadka EWOB vo Woorthuisene v Holansku, prehliadka EWOB v La Roche sur Foron vo Francúzku. Na tejto prestížnej súťaži získali 4. miesto spomedzi kapiel z celej Európy. O kvalite kapely ŠIDLO svedčí aj fakt, že na túto prehliadku sú opätovne pozývané len najlepšie európske zoskupenia a preto tam účinkovali štyrikrát.

Viac-menej skoro všetci zakladajúci členovia vyrástli v miestnom pohostinstve SALAŠ, kde sa dlhé roky stretávali a tam aj začínali s trampingom. Na vandre ich, samozrejme, brávali starší chalani z tramských osád, tak, že k tramskej hudbe mali blízko.

Názov kapely Šidlo vznikol v „skúšobni“ v pivnici, kde prišiel nápad, že vlastne každý z nich pracuje v ZDA.

Takže hráme hudbu, ktorá pichá ako obuvnícke šidlo.

Kapela začala hrať v zoskupení Milan Janiak - gitara, Robert Vácval -

gitara, Tibor Burza - husle, Jozef Zubčák - kontrabas, Robert Ondruš - banjo. Neskôr sa členovia menili. Prišli Miroslav Imrišek – gitara, Ján Holénia - fúkacia harmonika, Igor Gaher- el.gitara, Janka Gánovská - spev, Jaroslav Centár - kontrabas, Jozef Kováč - mandolína, bicie, Miroslav Klanovič - fúkacia harmonika, Július Striženec - mandolína, Július Sobol – mandolína, Vladimír Hlohovský - banjo, Michal Kováč – banjo. V rokoch 1998-2000 sa začali aktívnejšie venovať bluegrassu, a to v zložení: Robert Vácval - gitara, Jaroslav Centár - kontrabas, Martin Burza - husle, Dušan Zapalač - mandolína, Bernard Guleja- banjo.

Po pár rokoch sa kapela rozlúčila s banjistom a basistom a prišla mladá krv: Jozef Kotrík - banjo a Jozef Žigmund – kontrabas. S posledne menovaným sa rozlúčili 2015 roku a na post basáka prišiel do kapely Michal Zdražil. Takže súčasná podoba kapely

je: Robert Vácval - gitara, Dušan Zapalač - mandolína, Jozef Kotrík – banjo a spomínaný Michal Zdražil – kontrabas. V súčasnosti hrá Šidlo tradičný bluegrass. Začínali však s tramskou hudbou, ktorú sa učili hrať na spomínaných tramských akciách, na rôznych potlachoch a slezinách.

Začiatky boli ťažké, hranie pri ohni a prvé akordy, neskôr už získali nahrávky kapely Seldom Scene, na ktorých išli uši nechať. Proste perfektné vokály, inštrumentálne umenie a dynamika hry boli také úžasné, že dumali, ako sa k tomu čo najviac priblížiť.

Časom zostalo veľa zodraných pásov a dospeli v hudbe k podobe, v akej ju poslucháči počúvajú dnes.

Čuňo

TO. SIOUX - Partizánske

V druhej polovici sedemdesiatych rokov v Partizánskom patrila tramská osada Sioux.

Prvopočiatky sa zrodili kedysi začiatkov sedemdesiatych rokov, keď spolužiaci a susedia z Červenej ulice Vinco Šmelcer a Ľubo Kovačik náruživito čítavali všetko z knižnej edície STOPY, hlavne však všetko, čo súviselo s Indiánmi či divokým západom. Zálesáctvo - žiť v súlade s prírodou,

okamžite pretavovali do vychádzok do lesa. Prvým pokusom zhotoviť si svoj vlastný bágel, pokusy vyrobiť si sušené mäso pemikan, neskôr aj prvé pokusy prespať v lese pod širákom. Takmer okamžite sa k nim pridala syn lesníka Laco Jurík, ktorý mal k tomuto spôsobu života veľmi blízko. A v tom čase po vzore knižných hrdinov im prischli aj prezývky. Vinco zdedil prezývku po staršom bratovi – „Čmelo“, Ľubo vďaka svojim vláčnym pohybom sa stal medvedíkom „Yogi“ a Laco vďaka neustálemu pobehovaniu a podobnosti mena bol jedného dňa „Fúrik“.

K takmer dennodenným sedeniam v šope u Čmelovho otca čoskoro pribudli aj Jano Lučanský, ktorý svojimi pekelníckymi názormi vyfasoval prezývku „Jehhem“ a Dušan Hallo, už vtedy chlap silno si stojaci za svojim slovom ako Frajer Luke, čím mu jednoznačne prischla prezývka „Fraer“.

Táto päťica školopovinných chlapcov trávil väčšinu voľného času buď v lese či v klubovni, niekedy za pekného počasia v krčme Salaš, kde s otvorenými ústami počúvali príbehy starších trampov z osád Bobor či Zubor a závistlivo počúvali tramské piesne, ktoré v tieto popoludnia a večery zneli celým mestom.

Naši chalani sa postupne zoznamovali s tramskou etikou, s novými ľuďmi a na jeseň roku 1975 na potlachu na Geradzi boli oficiálne prijatí do tramskej rodiny krstom a vyhlásením vlastnej tramskej osady. Jej meno bolo predznamenané mayovkami a jednoznačne to muselo byť meno najodbojnejšieho indiánskeho mena - Sioux. Vďaka svojej tichej autorite sa šerifom osady stal jednoznačne „Čmelo“ Vinco Šmelcer. V tomto období sa k tejto päťici pripojil aj večný rebel „Judáš“ Martin Činčura a „Bakula“ Maroš Komžik.

Takmer všetky víkendy nehladiac na počasie či rozpory s rodičmi, chalani trávili na svojich výletoch do prírody, či rôznych slezinách v Hornom Ponitří, pričom zlomom bol letný Veľký vander v roku 1976 do oblasti Gápel - Čičmany, kde sa pre nezhody Bakula rozhodol osadu opustiť. Vzápätí boli do osady pribratí za nových členov „Nožík“ Milan Adamík a „Jocie“ Jožo Rystvej, ktorí obohatili život v osade svojimi hudobnými produkciami, k čomu sa rýchlo pridružil aj Čmelo. V tomto období sa chalani zblížili s TO. Mamut z Partizánskeho, s ktorými sa často stretávali hlavne na domovskom „Mamuťom Fleku“ v Hornej Vsi.

Prvý veľký zlom nastal pro ukončení základnej školy, keď sa chalani rozliezli pro internátoch, učilištiach. Iné záujmy a priatelia takpovediac odlákali z každo víkendových trampov najprv Judáša a neskôr i Nožíka, ktorí sa spoločných podujatí zúčastňovali už len sporadicky. Ale aj napriek pôsobeniu v rôznych mestách Slovenska od Bratislavy po Ružomberok sa vďaka Čmelovej bleskovej korešpondencii chalani vedeli stretnúť a vybehnúť či už do lesa alebo na potlach. Ako perličku uvádzame keď Jockieho sestra s plne zbaleným bágrom čakala na železničnej stanici s ostatnými chalaniami a cez okno vlaku mu podala propriety na potlach a on jej svoj „civil“, lebo na potlach sa odchádzalo tým istým vlakom, ktorým on práve prichádzal zo školy.... To bolo najaktívnejšie obdobie vandrovo, vytvorenie si trampskej základne s chalaniami z Prievidze, Handlovej, Turčianskych Teplíc či z Martina, námatkovo spomenieme napríklad TO. Montezumma či TO. Zlatá Hviezda. K tomu patrilo organizovanie vlastných výročných slezín, napríklad na fleku Brezová v Radobici či na spomínanom Mamuťom fleku v Hornej Vsi.

Na jeseň roku 1980 prišli prvé povolávacie rozkazy a odchod viacerých na „veľký Zelený vander“. K tejto príležitosti sa konal spoločný rozlúčkový potlach TO. Mamut a TO. Sioux na Mamuťom fleku. Tento potlach sa stal viac-menej labuťou piesňou TO. Sioux, pretože pro odchode „hnačieho motora“ osady - Čmela na vojnu sa chalani začali stretávať už len sporadicky. Kým sa Čmelo vrátil, boli na Zelenom vandri ďalší a kým sa vrátili aj tí, Čmelo a Nožík sa medzičasom oženili, založili si rodiny, čomu podriadili všetok svoj čas. Na TO. Sioux ostali len postupne blednúce spomienky. Ešte raz sa zišli takmer všetci Siouxi na stretnutí s TO. Mamut v Kamenci pod Vtáčnikom v roku 1996, väčšina už s manželkami a deťmi. Bola to milá spomienka, avšak už nikto sa k spôsobu života trampa viac nevrátil.

TO. Sioux Partizánske

Šerif

Yogi- Ľubo Kovačik

Fúrik- Laco Jurík

Jehhem- Jano Lučanský

Fraer- Dušan Hallo

Judáš- Martin Činčura

Bakula- Maroš Komžík

Jockie- Jožo Rystvej.

Čmelo

TO. ORLEÁNS

TO. Orleans vznikla v roku 1979 keď sa štyria chalani s láskou k prírode a trampingu, „Pacho“ - Jaro Krasula - neskorší šerif osady, „Miki“ - Vlado Miklas, „Vajco“ - Ľubo Beniak a „Užovka“ - Milan Kalous rozhodli

založiť tramskú osadu a tráviť svoj voľný čas a víkendy spolu v prírode. Väčšinou chodili do Hornej Vsi, do starého senníku pri ceste. Neskôr Miki odišiel a prišiel medzi

nás „Lolo“ - Zdenko Trčo. Neskôr chodili na Mamutí flek kde pomáhali TO. Mamut prestavať starý senník. Tu sa stretávali aj s chalanmi z TO. Sioux a TO. Kondor, s ktorými neskôr chodili na spoločné vandre. Na Mamuťom fleku boli v roku 1980 vyhlásení za osadu. Na vandre a potluchy chodili do Prievidze aj Handlovej. Veľké vandre smerovali po Slovensku chodili aj do Čiech. V súčasnej dobe žijú chalani viac

menej rodinným životom. Na vandre chodí už len Užovka ak mu to dovoľuje práca.

Užovka.

Záverom tohto príhovoru, ak sa stalo, že sme na niekoho zabudli, tak nám to prosím prepáňte. Je však možnosť ešte pred uzávierkou knižného vydania túto zbierku historických artefaktov o osadách a samotároch doplniť. Ďakujeme tramským samotárom a osadám, ktoré poskytli kamarátovi Duňovi informácie o osadách Partizánske a okolie. Tiež kamarátovi Duňovi za to, že sa mu dostalo od Vás kamaráti tejto veľkej pocty a podujal sa spísať históriu trampingu za Hornú Nitru a Nitricu a zmapovať históriu osád Baťovky a okolia. Napriek jeho nesmiernej snahe a osobným stretnutiam, kamaráti informácie nedodali. O to je táto história už teraz ochudobnená.

Redakcia Malokarpatského občasníka

Karpatské horstvá časť druhá, štvrté pokračovanie.

... salamandre, žaby a podobne. Nahádzali sme doň dezinfekčný „pantocit“ z palcových vojenských výsadbárskych zásob a výtok sme ponechali tiecť do tej listovej mokrade ako pôvodne, aby nebolo vidno malý potôčik, ktorý ďalej aj tak zanikal pod novou cestou. Túto vodu sme radšej prevárali na čaje, príp. polievky, hoci už bola čistá ale len dovtedy, kým nám ju „neukradli“. Ako je to možné? Veľmi jednoducho. Na Malom Javorníku sa začalo s vybudovaním meteorologickej stanice aj s hvezdárňou stredoeurópskeho, európskeho, ba i svetového významu, čo na nej „vyrábajú“ počasie pre našich televíznych maniakov a s krásnymi „rosničkami“. Na betonáž síce vodu museli dovážať, ale neskôr si museli zabezpečiť stály prísun (zdroj) vody pre zamestnancov pre chod takého veľkého monštra (dodatočne pribudol aj ďalší kolos). Nemali problém tretíkrát objaviť objavené, veď mali svojich geológov, čo to celé okolie preskúmali. Priamočiaro z kopca urobili tenký priesek (nech im to slúži ku cti-už dávno zarástol) lesom, vyrýpali nehlboký výkop pre potrubie a obetónovali železným oplatením celú bývalú studničku vybavenú už elektrickým čerpadlom v betónovom kryte nedobytné uzamknutom. Nebolo to všetko. Už počas výstavby nás boli obzrieť „čudne“ vyzerajúci civili, keďže Komár leží skoro tesne pod „ich“ kopcom. Lenže je tam taká strmina, že tade nechodí ani hríbar (na tej severnej tienistej strane ani by nič nenašiel), takže z tej strany ani nepostavili plot, ktorý celý tento areál izoluje od ľudí aj výstražnými značkami, napr. i hrozbou radiačného žiarenia, ktoré zrejme vlastných

zamestnancov nedokáže presvietiť. Kapacitou ten prameň určite nemohol stačiť na veľké plytvanie, ale postačil im na malé prerušované dávkovanie do zásobníkov a naplnenie asi protipožiarneho bazéna vhodného v lete na osvieženie. Ale čo tramp neoželie pre vyššie ciele civilizácie. Tak sa voda naďalej nosila zo známych vzdialenejších prameňov, ba i z Červeného potoka na značke. Ale zas sme tou vodou neplytvali a tá hlavná hygiena sa robila až doma po čundri, pričom tá dymová vôňa z našich šiat sa nijako nedala vynechať z tramského imidžu, k veľkej radosti navoňaných spolucestujúcich. Naše táborisko na fleku Komár sa stalo napriek všetkému dlhoročne využívané už medzitým oficiálne založenou TO. Jicarilla. Bolo skoro až punktičkárske udržiavané a nesmeli sa tam ani zametať, ba naopak, suché ihličie sa z času na čas zbieralo z okolia a rovnomerne roztrusovalo po fleku, takže po každom daždi vyzeralo ako nepoužívané. Na viac s neporovnateľným ovzduším, skoro tatranského ozónového podnebia. Odtiaľ sme vyrážali naľahko (na hríby) po celom známom okolí vo vytrvalostnom, ba aj zrýchlenom celodennom pochode, ako aj rôznych neznámych vzdialenejších kopcoch, ponechajúc ihlany a stany pod kontrolou dobrovoľníka, ale výnimočne aj bez stráženia, teda zanechané napospas osudu. Nikto nám však už nič nezobral, ani nezostátňil, čo tiež treba pripísať vrtkavosti osudu a vtedy ešte menšiemu počtu obdivovateľov hôr a lesných zákutí. Aj tí rôzne vyzerajúci poľovníci si to asi prehodnotili, aby neboli z vrchu ožiarení. Cudzí tade nechodili (chýbali im turistické značenia) a ostatní trampí nás dobre poznali, ako aj my ich, takže sme sa občas aj navštívili, ale väčšinou si každá osada vystačila sama so sebou a na „svojom“. V tej časovej tiesni, keď ešte boli soboty pracovné, to ináč ani nemohlo byť. To sa zmenilo prichádzajúcou „dubčekovskou“ érou v 67. roku nie len voľnými sobotami, ale najmä uvoľnenejším „dýchaním“ a myslením. Odhliadnuc od všetkých spoločenských zmien, ktoré mali v budúcnosti nastať, sa nás dotkla najviac tá najzdravujúcejšia. To naše smrekové „eldorado“ šťastička padlo za vlasť, pretože kto by zachovával na ďalších sto rokov malú, poslednú storočnú oázu medzi šedými bukmi na jednej strane, s páchnucou mokradňou so sotva prežívajúcimi brezami, keď sa to za pár dní dá vyničiť na ktovie koho príkaz. Ani na takej malej ťažbe nikto nemohol zbohatnúť a už pomyslenie, že to tam nezapadalo z hľadiska drevín, alebo nedajbože špatilo štátny les, je absurdne zvrátené. Dávno je ten malý raj už len v spomienkach, ale tie predošlé mali tiež svoje čaro, ako aj tie nasledujúce.

Do hôr sa nechodilo po asfaltkách ako dnes. Z Rače od Mesároša hore v 50.- 60. rokoch viedla utlačená, kamenistá cesta neidentifikovateľnej kvality horným koncom popri Kopanicich medzi vinohradmi, a znova rovno hore povedľa lesáka Buchtu a poslednej nádeje na osvieženie, teda Horskej vinárni u Janka Vrba. Tam už začínala lesná cesta na Biely kríž a horáreň u pána Kocmundu. Pán Vrba mal v živote hádam len jediné šťastie v nešťastí - že keď miestne športové oddiely lyžiarov a turistov vykopali nad tou cestou do svahu (cca 5-10 m nad ňou) vľavo úzku zjazdovú cestičku, tak ten jej začiatok ústil priamo do jeho záhrady pri dome s otvorenými vrátkami, sezónne využívanú ako reštauračnú – s lavicami a stolmi pre hostí. Niekoľkokrát sme na tej terase na lyžiach netradične zhavarovali. Na ten buchot sa musel pozrieť von (nie vždy v zime mal otvorené) a spoznal nás, mladých trampov aj kolegu z tlačiarne. On totiž musel neuznané roky na penziu odrábať v studenom sklade, pričom mu bývalú živnosť dvakrát zobrali do RaJ-a, a tretíkrát mu ju na naliehanie obyvateľstva a turistov znovu

ponúkli - lenže už chorľavejúci reumatik odmietol. Nám, „veľkým“ športovcom vo vnútri vinárne aj nalial vína, dokonca čistého a toho najlepšieho čo mal. K Jankovi Vrbovi sa muselo vyjsť hore niekoľkými schodmi do vinárne pristavenej k jeho vile, a s veľkým, až honosným verzákovým písmom (tučný grotesk) na priečelí tej prístavby. Po dnes nevedno prečo v modrej berlínskej farbe žihnutej belobou (azda modrá skalica, modré nosy, modranská majolika s jej tradičnou farbou, modré rulandské či frankovka?). Keď písmo odstránili, stále po ňom ostal jasne čitateľný tmavší odtieň na fasáde. Oproti Janka je dnes už len veľké odstavné parkovisko pre autá a železná rampa blokujúca vjazd do hory. Ešte za parkoviskom je pomerne veľká zdrž-priepust z betónu na potoku do Rače, akási ochrana pred „jarnými záplavami“, pred stáročiami pstruhových a račích vôd!? Cesta pokračovala pod „Kamennou sviňou“ vymletým žľabom (ešte slalomka nebola) povedľa „Prostredného kopca (Stredný kopeček)“, míňajúc Horváthov kríž (lyžiarsky športovec, čo v tom zľadovatenom koryte spadol a následne zamrzol), ďalej hore do prudkého kopca zanechajúc neďaleký Haluzického pomník (ďalšia nepríjemná spomienka za lesákom, zastreleným známym pytlíkom za prvej republiky), i „Chladničku“ (vrch Chladnica), a už mimo žľabu lesná cesta končí pri uhorskom miléniovom kríži s horárňou Biely kríž. Tam nám mnohokrát zložil z voza batohy sám pán horár Kocmunda, ktorý chodil tradičným furmanským vozom s dvoma ťažnými koňmi do Rače po zásoby a podobne. No samozrejme, že sme mu u Mesároša zaplatili vína i koľko by chcel, ale nakoľko si nás obľúbil, vedel, že máme ešte dlhú cestu a na jeho povel sme nahádzali na rebrinák všetko čo sa dalo. Dobre vedel, že v zime o štvrtrej už svetla nebude a tou úžľabinou sa pobral domov, zanechajúc nás napospas krčmárovi a kamarátom z ďalších rôznych osád. Nepodcenili sme jeho rady a vyrazili naľahko za ním. Ale kone sú kone, a tie idú stále v rovnomernom tempe, lebo dobre vedia čo ich v maštali po takom výkone čaká, a aj keby pohonič zaspal na kozlíku, nájdu svoj domov sami bez neho, čo sa za čas aj stávalo bratislavským furmanom po ťažkej dvojitej šichte a zabudli pri tom zabrzdiť. V nasledujúcich rokoch sa táto horská cesta dostala do pozornosti stratégov „Železnej opony“ a v záujme obrany a ochrany (v dobrom slova zmysle) vojenskej techniky vybudovali na tých cestách na zväžanie dreva, cestičkách i necestách (turistických aj trampských) tzv. „ústupky“ za milióny korún. Keď hovoríme o vybudovaní, tak to si musíme vybaviť rozrýpanie niekoľkých stoviek hektárov lesa, a to sa začína (ako vždy), výrubom obrovského množstva kubíkov „drevnej hmoty“, ako tomu lesu „oni“ vtedy, aj dnes nadávajú. Nasledovali autá, bagre, buldozéry, valce a robotníci, čo to nakoniec aj dali za niekoľko rokov dohromady. Ako tá cesta postupovala, tak jej trampí ustupovali ďalej, alebo do bokov, alebo úplne zmenili lokalitu. Ona vlastne mala vojenský význam, ale nakoľko „nová“ vojna vďaka Bohu, vtedy neprišla, tak sa vlastne stala akoby nefunkčnou, hoci je strategicky aj po dnes významná. Spájala totižto Raču cez Biely kríž so Svätým Jurom oblúkom cez hory, a tým aj na západ Záhorie cez Košarisko na Lozorno. Za Bielym krížom medzi dvoma Javorníkmi sa teda odpája od Jurskej pútnickej trasy s Modrým krížom a vedľa „našej“ bývalej „Komárskej“ studničky už „Javorníkovej“, surovo pretína „Švedáky“ (Švédsky park) tak isto jedno z posledných malebných prírodných zákutí, dovtedy občas trampami veľmi šetrne navštevovanými. Nakoniec cesta pod bývalou horárňou „Horvátkou“ a oproti fleku „Žabák“ klesá pod našim trampským symbolickým cintorínom na známu spojnicu

Pajštúna s Košariskom. Predtým za Švedákmi sa oddeľuje presne opačne na východ a pod vrchom Šenkárka (520m) tiahne okolo Troch brestov dole na juh do Neštichu, kde tak isto končí v putách železnej závozy. Všetky tieto cesty sa po kamenitej úprave zaasfaltovali a príležitostne poslúžili bežkárom v zime, alebo šoférom na vzácne povolenie (za bakšiš) ako spojnica s rekreačno-chatovým strediskom Košarisko. Aj sa dakedy v počiatkoch uvažovalo (možno len hviezdne), že by tade mohol chodiť štátny autobus, podobne ako na Zochovu chatu, ale na šťastie to v zárodku zakapalo. Celé to však nie je len o ceste. Následne ten prírodný proces pokračoval (a pokračuje nepretržite) vyvracaním okrajových stromov bez vlastnej opory, najmä veľkých bukov do toho voľného priestoru a po každej väčšej víchrici. Takže o „náhodnú“ ťažbu nie je núdzka, ako aj normálnu „plánovanú“ s výstižným heslom-pozdravom „Lesu zdar!“. Všetky tie trampské (a iné) budy, chatky, zrubečky a suché popálené drevo (aj to zaplatené) by sa za celé generácie dalo prirovnať k ľudovému výrazu „čo sa pod necht pomestí“. Naša osada ako aj mnoho ďalších však nikdy žiadnu búdu nestavala. Vlastne ani nevieme prečo. Na Veľkej rieke sa na čas podarilo Mircovi zbúchať chatku na bývalom pontónovom člne z drevených dosák a térového papiera ale už nevieme ako sa s tým Dunaj porátať.

Tu hore na Karpatoch sme sa cítili dobre aj bez budy a proti dažďu sme lanami pospínali o stromy celty, alebo už neskôr rôzne poloplátenné pogumované plachty ako striešky. V suchej zime sme stanovali aj do decembra podľa snehu a stala sa aj taká príhoda, že sme dvaja Toncovci prespali v skalných dierach plných suchého lístia, takže ráno sme museli odtlačiť z otvoru (vchod aj východ) meter nafúkaného snehu. Bolo to na Strmine oproti Borinskému kameňolomu a po vodu sme chodili do prudkého žľabu s malým potokom spod Kozieho chrbta (511m) a Okopanca (518m). Teda aj tam sme zažili odstrel dynamitových náloží v kameňolome aj s výstražným trúbením, ktoré sme síce prespali, ale ten výbuch už nie. Priamo nad lomom, oproti sa nachádzal už vtedy dobre známy račiansky flek „Trucká“, kde sme občas zašli na ich pekný zrub. Ako tam prežívali tie odpaly pár desiatok metrov od strže kolmej kamennej steny bez oplotenia, nie je dosiaľ známe, ale už dávno sa ten kameň (na cement) neťaží, takže to si v zdraví prežili. Odvtedy to tam vyzerá ako americké kaňony na filmovačku, ale pre nás ako obrovská diera do prírody s nenávratným škaredým ľudským zásahom, žiaľ navždy osudovým. Zimy boli vtedy inakšie ako dnešné skoro teplé, a často aj bez poriadneho snehu. Preto sa skoro pravidelne chodilo až na chatu Cementár s pánom chatárom Slovákom a potom Ferom Plevom a Ivanom Hornom, ktorá mala kapacitu okolo tridsať postelí, ale nebolo žiadnou raritou, keď sa tam trampí pomestili v izbách aj na zemi okolo kachlí, nakoľko skoro všetci nosili v US-kach spacák. Bez neho sa ten americký ruksak ani nedal dobre zbaliť a sformovať do tenkej „štrúdly“. Inak aj cena nocľážného bola bez prádla menšia ako aj v lete, keď sa nekúrilo. Neskôr sa kapacita rozšírila o malé typizované chatky ČSTV na košarišskej lúke, ale obhospodarovali ich vždy chatári z Cementárky a dokonca aj trampí Avo Drobný s Helou. Tie chatky už mali sieťovú elektrinu, lebo dovtedy chata fungovala na naftové dyzelektrické dynamo obmurované proti hluku mimo budovy. Preto sa tá rachotina vždy na noc vypínala, teda až na Silvestra (Nový rok), keď bývalo v spoločenskej miestnosti nášho hluku dosť. Na takéto sviatky sa muselo zaregistrovať už na jeseň (lepšie už v lete), lebo množstvo trampov nemalo ešte budy (práve preto sa asi niektoré osady rozhodli stavať zruby na

zimu z praktických príčin). My sme aj naďalej na lyžiach prešľapávali kraj krížomkrážom, niekedy aj nechtiac, keď sa v tom hlbokom snehu poblúdilo, preto že sme boli skoro vždy jediní a prví prešľapávači v každom snehu. Keď totižto v sobotu poobede o tretej-o štvrtej vyrazíte z Rače do tvrdého poveternostného počasia, tak už nečakajte nič dobrého. Keď v suchom období urobíte túto trasu na Cementárku za 2½ hodiny, tak v zime po čerstvom snehu pridajte aj ďalších 2½ hodiny. Po Kocmundu musíte lyže niesť do kopca, lebo zjazdovky nie sú bežky a aj po náhorných kopčekoch, rovinkách a zjazdoch sa nevyhnete šľapaniu v tých lyžiarskych topánkach v častom odopínaní a zapínaní viazania. Pridajte si k tomu tmu, lebo mesiačik už nie je, tak vám za sneženia, prípadne aj vetra ani baterka moc nepomôže. Čochvíľa máte hlad a najete sa aj postojacky slaniny s troškou chleba, zapijete čierneho ríbezláka s troškou snehu (nie veľa) a ťaháte ďalej cestou, ktorú musíte mať z leta zanavigovanú do zmyslov, lebo značky nevidíte a niektoré vlastné skratky sú zaviate. Keď prídete na stopu lyžiara, tak vedzte, že je to vaša spred ½ hodiny a pokračujete doľava, pretože praváci blúdia do pravej strany a ľaváci (asi?) do ľavej. Keď po čase narazíte zasa na lyžiarsku stopu, tak vedzte, že chodíte zadarmo do kruhu a už ste skoro v a máte čas na rozmyslenie, ale nie zas tak dlho, lebo pot vás naozaj začne chladieť. Už sa naučíte byť ľavák a možno vás to primeje k priamemu smeru. O to väčšie šťastiečko na duši vás potom pookreje, keď matne zazriete v diaľke nejaké svetielko. Tak to treba využiť na presný až azimutový priamy smer, aj keby ste museli ísť najprv dole kopcom a hneď hore. Keď to svetlo je ešte tam, tak je dobre, len pokračujte a ono sa po čase zväčší. Takto nejak za nezvyčajných okolností prídete už - v živote za najmilšieho štekotu psa, do horárne k pánovi Horvátovi („Horvátka“ - dávno už zrovnaná so zemou). Trochu vás nechá ohriať, niečo domáce pojesť a tým ríbezlákom z prineseného kulača, hoci ponúka aj svoje víno, to všetko zapijete. Ďalej sa už ide po širokej ceste, ale aj tak to trvá v hlbokom snehu na Cementárku ešte viac ako hodinu. Tam samozrejme ticho ako v hrobe a až po dlhšom búchaní na dvere o 23:00 hodine v noci sa vykukne „zlatá“ Hela a o rýchly spánok so svalovicou je postarané. Deň skončil už v Borinke, v krčme „U Nespalu“, dlhé roky najlepšieho krčmára v širokom okolí, u ktorého sme za okienkom z výčapu do sály pri kachliach mali vyárendované miestečko, ale s povinnou tramskou muzikou. Aj tá jeho vlastná krčma padla za obeť rozširovanej ceste, keďže nárožím zasahovala až po samý okraj starej cesty. Nad Stupavským potokom oproti postavili nový šenk s obrovským výkladom a tak sme to volali „Skleník“.

Osadu sme zakladali, teda oficiálne, už pomerne neskoro, takže niektoré osady z mladších ročníkov dnes slávia svoje výročia v jednom roku spolu s nami, hoci je medzi nami aj 5-ročný rozdiel. Ale tu vôbec nejde o nejakú prestíž. Stalo sa tak ako sa stať malo a vlastne mnohé z tých „predčasných“ zanikli, alebo sa zlúčili s inými osadami, žiaľ pár ich už opustilo pozemské prerie, rieky a pohoria nadobro v Manituvom duchu hľadania pokoja (napr. TO. Hilton alebo Kormorán z nášho rajónu). Veľa iných však funguje v prosperite podnes a naše tramské strety sú tradične nadštandardné. My sme sa asi nijako neponáhľali a „zdržala“ nás napr. aj taká, možno až banálna nepohoda s rôznymi návrhmi z možných názvov výberu mena osady. Hoci sme inklinovali k dunajským názvom v širokom rozsahu (napr. Dunaj, Veľká rieka, Kormorán, Dunajský orol, Volavka, Hája, Káňa, Racek, Čajka, Mariša, Štein, Dunajské ramená, Epides a moc ďalších), predsa sa zhodlo, že s tým už musíme prestať a prispôbiť sa skôr k

prítomným horám s množstvom zveriny a vtákov, ako aj miestnych útvarov či názvom miest (napr. Muflón, Srnec, Jeleň, Kanec, Komár, Sosna atď.) a k nim prispôsobeným prívlastkov (dravý, biely, hnedý, divoký, ručiaci ...). Ako sa dalo čakať, dlhodobo prevládal Muflón, lenže proti tomu bolo zas niekoľko „baranov“ (dľa astrologického zverokruhu), že oni pod žiadnymi „capmi“ šľapať nebudú, takže zase prešiel nejaký pol roka, ale za bežného čundrovania. Až sa nám raz dostal do rúk krátky článok v časopise z nejakej vedeckej publikácie o severoamerických indiánoch, konkrétne o osudoch Apačov a pod.. To nás zaujalo natoľko, že sme o názve osady začali uvažovať v spojitosti s menom niektorého kmeňa z juhozápadu tej veľkej krajiny. V našom trampskom názvosloví bol bežný jav dávať si mená osád, ba i vlastné z tohto kontinentu a nielen severného, ale aj južného. nemohli chýbať ani ich domáce symboly vyjadrujúce kmeňovú príslušnosť (totem), spôsob života, či krajinné útvary a zvláštnosti. Množstvo z týchto názvosloví boli, ale aj sú osvojené a používané niekedy aj upravené do našej reči. Príkladov je veľa: Utah, Siux, Dakota, Unkas, Huron, Hudson, Indián, Indoš, Totem, Arizona, Colorado, Manitoba, Ascalona, Jucatan, Jukon, Delawar, Apač, Amazonka, Asuncion, Bizón, Bufalo, Cheyenne, Šošon, Mescalero, San Carlos, San Jose, San Juan, Navajo, Hopi, Tomahavk, Santa Fe, Cherokee, Oklahoma, Comanche, Jicarilla Apache ... - že sme si vybrali práve tento kmeň z množstva iných žijúcich po celých Štátoch je čisto náhodná. Možno neboli tak často opisovaní a spomínaní v dostupných románoch či filmoch, alebo vôbec. Možno boli zaujímaví len z fonetického hľadiska pri čítaní tohto názvu v našom jazyku, ktoré ani vlastne nemusí byť zhodné s ich vlastným originálnym vyslovením. Z anglickej textáže to u nás čítame „Džikarila“, ale oni žili najprv pod španielskym vplyvom a mohli s čítať ako „Chikarilla“, prípadne po svojom prapôvodnom znení, možno dnes už zabudnutom oslovení národnostnej príslušnosti. Po našom tento španielsky preklad znamená „Košíkári“, teda ľudia vyrábajúce koše, košíky, ale či by ich toto remeslo uživilo aj pred príchodom španielov (neskôr Mexičanov a Amigov) je prinajmenšom otázne. Len v úvahách sa môžeme domnievať, že poznali pestovanie kukurice a iných plodín, ale mäso si museli uloviť v okolitých horách, lebo kone, svine, kravy im tam Európania ešte nehrali vo veľkom a bizóny žili vyššie na stredozápade. Mohli mať aj niečo z pernatej, ale aj tú si museli uloviť, lebo moriak, čo je endemický vták Ameriky, žil divoko a lietal. Skrotení vlci a ich domestikovaní kríženci sa používali najmä na stráženie. Na menších riekach, potokoch až po Rio Grande mohli do tých košov chytať ryby, ale hlavným využitím bolo iste prenášanie a skladovanie potravín a iného materiálu. Až po postupnom odsune Španielov z celého južného územia sa na ňom rozmnožili ich zdivočené kone, známe ako mustangy. Následným odchytom sa celkom zdomácnili, takže mohli využívať na všemožné účely, ako obyčajne všade na svete najmä na vojenské a obchodné. V spomínanom článku zo 60. rokov nebol zjavný úmysel priblížiť presnejšie život tohto národa. Spomedzi množstva kritiky na kolonizáciu na západ postupujúcich vládnych vojsk Štátov sa nedalo vyčítať ani koľko obetí mali domorodé apačské kmene. Svoje obete však mali vojensky presne zdokumentované. V civilnej oblasti boli príslušníci Jicarillov naopak posudzovaní skôr ako dobrí obchodníci aj s bielymi tvármi, lenže presnejšie to tam nebolo definované či sa jednalo o výmenný tovar, alebo už aj s platením peniazmi v minciach, papierovými dolármi, alebo surovými nugetami, či zlatým prachom. ...*pokračovanie v budúcom vydaní MO....*

Tony Lovec

Blatina ako ju už poznáte

Regionálne tramské združenie - Pezinok (RTZ-Pezinok) aj tento rok zorganizovalo Festival slovenskej tramskej hudby - BLATINA. Je to v poradí 7. ročník. Festival sa konal na lúke „Blatina“ v nive potoka Blatina tečúceho Hrubou dolinou pod Pezinskou Babou. Tak ako i predchádzajúce roky aj v tomto roku zaznela údolím slovenská tramská pieseň za účasti cca 290 poslucháčov, ktorí si prišli vychutnať tóny muziky znejúcej za pekného slnečného počasia.

Na festival prijalo pozvanie šesť kapiel, ktoré vystúpili v popoludňajších hodinách.

Prvou kapelou, ktorá festival otvorila, bol Kalumet z Bratislavy. Potom pokračovali VUUR z Trnavy, Šwung tramp band z Ivanky pri Dunaji, Osudy zo Žiliny, Ludo a priatelia z Bratislavy a na záver kapela Grajciar z Bratislavy, ktorá zabezpečovala aj ozvučenie celého festivalu. Celé vystúpenie kapiel komentoval Maťo z TO. Arkádia.

Blatina ako prehliadka pôvodnej slovenskej tramskej hudby vznikla v roku 2010 s myšlienkou, že na Slovensku je veľa country, folk, bluegrass festivalov, ale hrá sa málo práve slovenských piesní. A aj pri

tramských ohňoch väčšinou znie česká tvorba. Tak sme urobili festival, kde si zahrajú kapely svoje slovenské piesne a tak je šanca, že sa ich tvorba dostane aj ku ohňu. Základné pravidlo pre vystupujúcich teda je, že musia hrať svoje skladby so slovenskými textami a prípadne môžu zaradiť aj inštrumentálnu skladbu zo štýlu country, folk, bluegrass alebo tramská pieseň. Festival sa koná

každoročne na fleku Regionálneho tramského združenia – Pezinok a svoje meno dostal podľa potoka, ktorý tam tečie. Organizátori sú členovia RTZ-Pezinok a Karfo z STO Túlavý Blesk a Čierny orol, za podpory dobrovoľných príspevkov a Mesta Pezinok.

A čo dodať na záver? Blatina sa bude konať, tak ako ju už poznáte: vždy s nekomerčným zámerom. Na lúke pod modrou alebo oblačnou oblohou v spoločnosti ľudí, ktorí si chcú vychutnať tóny slovenskej „tramskej“ piesne.

A úplne na záver: organizátori Blatiny ďakujú všetkým, ktorí sa podieľajú na tom, že tento festival existuje.

Redakcia MO.

ã Vydalo: **Regionálne trampské združenie – Pezinok** pre vnútornú potrebu združenia. Trampský občasník nie je distribuovaný v obchodnej sieti ani v sieti PNS. Nájde ho na webe: <http://malokarpatskyobcasnik.wz.sk/> Na tvorbe tohto čísla spolupracovali kamaráti, Lewis, Rendy, a ďalší kamaráti a kamarátky. Predpokladaná uzávierka budúceho čísla 21.11.2016. Kontakt: email: malokarpat.obcasnik@gmail.com ;